N^er 189. ROK 1843. PONIEDZIAŁEK 21 SIERPNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Joanny.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Kazimira.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
18	6	27 7, 835	⊤ 10, 4	4, 41	Żaden	Pogoda	Deszcz
	2	7, 455	17, 4	5, 13	Pn. Wschodni słaby	Pogoda z chmurami	
	10	7, 455	11, 7	4, 63	Żaden	,,	

Wiadomości zagraniczne.

— *Paryż 4 Sierpnia.* —

Lord Cowley od dwóch dni miewał liczne konferencyę z p. Guizot, ale mniemają że takowe nie tyle tyczyły się spraw hiszpańskich ile tunetańskich: Mówią że pan Guizot oświadczył, że gabinet tuileryjski postanowił utrzymać Ahmed beja w jego bejostwie, i dopomódz mu do odpędzenia od brzegów tunetańskich wysłanéj przeciw niemu floty.

Jak słychać, xiąże Nemours kazał wielką liczbę legitymistów z departamentów północnych zaprosić, aby byli obecnymi przy uroczystościach które zamierza wyprawiać w czasie manewrów w obozie Thelin. Spodziewa on się w ten sposób zjednać dla dynastyi lipcowéj stare te rodziny mieszkające w swoich zamkach w Bretanii.

Jenerał Bugeaud opuści Algier w dniu 30 Lipca i 2 lub 3 miesiące zabawi we Francyi. Nie przybędzie on do Paryża, owszem czas swego urlopu spędzi w Exoideuil.

Xiąże Montpeusier w dniu 25 z. m. przybył do Bareges.

Xiąże i Xiężna Nemours udają z Caen do St. Lo. Wszędzie przyjmowani są z głośnemi oznakami radości.

Dwaj synowie Ali Mirzy, którzy przez kilka tygodni bawili w Paryżu, udali się do Lyonu: jenerał Ferrier towarzyszy im. W poniedziałek udają się oni do Marsylii, skąd popłyną do Bagdadu. Mniemają, że ich podróż po Francyi nie jest obcą kwestyi turecko perskiéj, która grozi spowodowaniem wojny między temi dwoma mocarstwami muzułmańskiemi.

Hrabia Salvandy jak mówią, otrzymał polecenie przygotowania się do odjazdu z Paryża i powrócenia na swoję posadę poselską w Madrycie. Z drugiéj strony mówią, że pan Guizot stara się nakłonić króla aby posłał innego dyplomata do Madrytu, nie pana Salvandy. Ale ten ostatni ma wielkie uważanie u dworu i dla tego pozostanie zapewnie przy tem poselstwie. Teraźniejszy reprezentant Francyi w Hiszpanii xiąże Glucksberg, miał otrzymać polecenie aby zawiadomił dokładnie pana Salvandy o wszystkich interesach państwa i zapewnie następnie zostanie mianowany pełnomocnym ministrem przy którym z mniejszych dworów niemieckich.

Stronnictwo legitymiczne w odpowiedzi na broszurkę o zaślubieniu królowéj Izabelli hiszpańskiéj, przypisywaną baronowi Billing wydało na widok publiczny podobnąż broszurkę, w któréj usiłuje dowieść, że królowa nie może zaślubić się korzystniéj jak z xięciem Asturyi. Don Carlos, pod wpływem swojéj małżonki, xiężnéj Beira, dotychczas przeciwnym był temu projektowi małżeństwa, obecnie ma być skłon-

nym do zrzeczenia się swoich pretensyi do tronu hiszpańskiego, na rzecz swego syna.

Londyn 3 Sierpnia.

Rezultat wielkich rozpraw w izbie niższéj nad stanem powszechnym kraju, był niejako klęską dla rządu, jeśli odkrycie takich trudności których on nie umiał usunąć, i których przyczyny jedynie na swoje usprawiedliwienie może przytoczyć, można uważ ć za klęskę. Często powstają dla jakiego rządu trudności, które wynikają z istniejących stosunków, i z głęboko zakorzenionéj choroby wzrosłéj w groźną postać, chociaż nikomu w szczególności nie można zarzucać ich utworzenia. Takie trudności często są tego rodzaju, że nikt nie może ich z gruntu usunąć ponieważ one wypływają z ludu i jego instytucyi, i dla tego w obec nich rząd musi być usprawiedliwionym, jeśli tylko gotów jest ile możności wystąpić przeciw ich szkodliwym skutkom dla dobra powszechnego Bardzo łatwo jest przez umyślne wyprowadzanie takich trudności przygotowywać rządowi tak zwane klęski, ale bardzo trudno jest przedsięwziąść skuteczne środki przeciw takim trudnościom.

Przeglądając mowę lorda John Russel, odznaczająca się ostrą dyalektyką i głównie wymierzoną przeciw wewnętrznéj polityce ministrów, poznajemy zaraz że wszystkie jego główne oskarżenia wyciągnięte są z takich chronicznych chorób i wynikłych z nich trudności; do tych należą: agitacya repealoska w Irlandyi, powstanie w Walii, uciśniony stan handlu, wypływający ztąd niezadowalający stan finansów, niezgody kościoła szkockiego, i t. d. Wszystko to są trudności, które długo w skrytości wzrastały, i pod teraźniejszym rządem torysoskim doszły do dojrzałości, ale których żadna władza rządowa nieprzekraczająca granic prawnych, radykalnie wykorzeniać nie może. Jest to bezwątpienia urodzajne pole dla opozycyi, która potrzebuje tylko ganić, a nie rządzić. Nie można zaprzeczyć, że rząd popełnił niejakie błędy, naprzykład przy cofnięciu klauzul tyczących się wychowania w bilu fabrycznym, tudzież bilu o sądach duchownych; przestano już nawet stawiać sir Roberta Peel obok Pitta i Canninga, ale także nie można ukrywać, że powód dla którego środki ministerjalne niemogły być przeprowadzonemi, po większéj części polega w nadzwyczajnym trudnem i nieprzypuszczającem żadnego pośrednictwa położeniu ministra względem jego stronnictwa i jego kolegów Sir Robert Peel niezawodnie w tem swojem trudnem położeniu uczynił wszystko co było można uczynić, i zdaje nam się niezmiernie niesprawiedliwem, przypisywać mu winę teraźniejszego istotnie niepokojącego położenia spraw publicznych. Czeka on i nic nie czyni, ale to jest może więcéj niż gdyby co czynił; i w istocie w obecném położeniu potrzeba do tego równie rzadkiéj odwagi jak do szybkiego stanowczego działania; dla tego też utrzymuje się w kraju zaufanie, że minister przynajmniéj gotowym jest spotkać się z prawdopodobnemi skutkami tych trudności.

Kiedy wigowie atakują politykę swoich przeciwników, porównywają zwykle własne polityczne zasady z ich zasadami. I tak samo w ostatnich rozprawach lord John Russel czynił porównania między tém co konserwacyjny gabinet sir Roberta Peel uczynił i coby wigowie uczynili, gdyby jeszcze przez rok dłużéj pozostali byli przy sterze. Wniosek zasadza się naturalnie na tém, że kraj niebyłby się znalazł w dzisiejszym niebezpiecznym stanie. Ale gdzież jest na to rękojmia? zapytują się słusznie. Nigdzie indziej prócz teoryi, którą lord John Russel przedstawia, ale która nigdy jeszcze nawet w dziesięcioletnim zarządzie wigów nie poszła w wykonanie, a zatem o jéj sławionych ale jeszcze nie spróbowanych powodzeniach, nikt nie może być przekonanym. Przeciw temu »tak my bylibyśmy czynili«, sir Robert Peel może stawić swoje »to, ja uczyniłem« i bezstronnie rozważając, że zarząd sir Roberta Peel wprowadził dość wolny system handlu, nie wyłączając nawet zboża, nie przyjazną postawę Anglii względem Ameryki i Francyi w przyjacielską zamienił, wojny z Azyi szczęśliwie i korzystnie zakończył, i znalazł śmiały a nawet skuteczny środek przeciw wzrastającemu ciągle a po wigach pozozostałemu deficytowi w finansach, musimy koniecznie przyznać wyższość tych rzeczywistych faktów, nad przypuszczalnemi powodzeniami polityki wigów.

Zarzuty wigów przeciw zagranicznéj polityce ministrów torysoskich, są jeszcze bardziej bezzasadne, niż ich deklamacye względem niezbędnych trudności wewnętrznych. Zastanówmy się nad jednym, względem Hiszpanii, któréj teraźniejszy stan anarchiczny lord Palmerston z swoją burzliwą wymową, przedstawił jako prosty skutek słabéj polityki torysów. Lord Palmerston czyni rząd angielski odpowiedzialnem za ten stan; oskarża on lorda Aberdeen, że regenta zostawił na sztychu i nie poparł go przeciw jego potężnemu jawnemu nieprzyjacielowi, to jest Francyi, jak to było jego powinnością. Mniemamy, że nie można przedstawić niesłuszniejszego oskarżenia; bo kto z uwagą przypatrywał się ostatnim wypadkom w Hiszpanii, ten pozna, że nawet najzręczniejsza dyplomacya

angielska, nie byłaby w stanie przeszkodzić odstępstwu wojska od rejenta i niezgodom domowym w miastach hiszpańskich, albo zniechęceniu i brakowi talentów wojskowych w przywódcach na stronie Espartera. Tym czasem brak należytéj wojskowéj organizacyi i porządnéj administracyi cywilnéj, skutek i dowód bezsilności rejenta, którego sam lud odstąpił, spowodował wyłącznie tak szybki koniec téj dziwnéj rewolucyi. Gdyby dyplomacya angielska na korzyść Espartera wmięszała się w sprawy wewnętrzne Hiszpanii, i gdyby przy tem obecny rezultat okazał się, w jakimże położeniu Anglia znajdowałaby się względem nowego rządu, i z jakiemże prawem mogłaby kiedyś wystąpić przeciw przypuszczalnéj interwencyi Francyi? Wszystkie przyjazne stosunki Anglii nie tylko z Hiszpanią, ale co gorsza z Francyą, byłyby narażone na niebezpieczeństwo dla jednego męża. Albo czyliż Anglia miała zbrojną ręką wystąpić? Jakiémże prawem? Francya publicznie oświadcza przez usta swego ministra, że nie ma żadnego udziału w rewolucyi hiszpańskiéj, a lord Palmerston radzi swojemu rządowi, aby na proste podejrzenie, przyjął na siebie odpowiedzialność wojny między Anglią i Francyą, to jest wojny europejskiéj! Polityka zagraniczna torysoska ma tę charakteryczną cechę, że podług dawnego nawyknienia, naprzód na każdą rzecz przez niejaki czas spokojnie patrzy, przeciwnikowi pozwala się naprzód jak najgłębiéj zawikłać w jego niebezpieczne położenie, aby tém łatwiéj przystąpić do działania gruntownie. Ta polityka oczekiwania i zwłóczenia, która tam ze wszystkich stron tak gwałtownie jest atakowaną w każdym przypadku może dać korzystniejsze i pewniejsze rezultaty, niż niewczesna i przyspieszona polityka wigów, jaką lord Palmerston reprezentuje. Anglia gdzie tylko mogła udzieliła rejentowi szczerą pomoc, nie odmówi ona téj pomocy i nowemu rządowi, jeśli on okaże się być narodowym, bo jéj interesem jest pragnąć porządku, spokojności i niezawisłości Hiszpanii; ale także zawsze ona będzie gotową gorliwie odeprzeć szkodliwe jéj interesom wpływy.

— *Madryt* 30 *Lipca.* —

Członkowie ciała dyplomatycznego z wyjątkiem posła mexykańskiego i Stanów Zjednoczonych, oświadczyli, że muszą oczekiwać na nowe instrukcye od swoich rządów; nim wejdą w urzędowe stosunki z nowym rządem hiszpańskim.

Jak słychać jenerał O'Donnel nie przyjął swojéj nominacyi na gubernatora wyspy Kuby i ta posada ma być teraz ofiarowaną baronowi Meer.

Tutejsze dzienniki podają następujące wiadomości z Sevilli po dzień 23 b. m. to jest trzeci bombardowania. W dniu 20 wrzucono do miasta 230 kul, bomb i granatów; w dniu 21 i 22 oblegający znacznie powiększyły swoję artylerię. Składała się ona z 2 bateryi moździerzy, jednéj szmigownicy i jednéj 24 funtowych dział. Oblężeni z swojéj strony wznieśli baterię bardzo ciężkiego kalibru, aby zniszczyć artylerię nieprzyjacielską. Obu stronom nie zbywa na działach i kulach, bo oblężeni mają do swego rozporządzenia arsenał, a oblegający posiadają działolejnią znajdującą się za murami. Espartero kazał na brzegu rzeki Guadalquivir wznieść nową baterię aby przeszkadzać żegludze.

Znajdujący się w Sevilli konsulowie zagraniczni wysłali do Espartera deputacyę, aby zwrócić jego uwagę, że przez bombardowanie towary i inne własności ich ziomków ulegają zniszczeniu: i dla tego prosili go o zwłokę, aby ciż mogli z swojemi ruchomościami opuścić miasto. Espartero odrzucił tę prośbę a konsulowie wydali protestacyę przeciw téj obrazie prawa narodów.

Brygadier Figueras, który dowodzi w Sevilli jako tymczasowy jenerał kapitan, jest energicznym, dzielnym mężem, i z wielką zręcznością przedsięwziął środki obrony. — Espartero mniemał że uda mu się przez tajemne intrygi spowodować w Sevilli reakcyę, i mianowicie liczył na znajdujące się w Sevilli wojsko liniowe. W tym celu posłał do miasta emisariuszów, i kazał rozsiewać tam fałszywe drukowane wiadomości. Ale ten podstęp został odkryty, i w skutku tego cztery osoby oddano komisyi wojskowéj do osądzenia, kilka innych uwięziono, i pewnéj liczbie oficerów udzielono dymisyę. Te intrygi i bombardowanie, do najwyższego stopnia podniosły zapał ludu; przy ołtarzach przysiężono nie poddać się: i na uczczenie tego ślubu, we wszystkich kościołach odbyło się nabożeństwo i relikwie tudzież chorągiew króla Ferdynanda Swiętego (III) w uroczystéj procesyi obnoszono po mieście. Obrona Sevilli została przez to ogłoszoną za świętą krucyatę, i jako taka poświęconą z wszelkiemi ceremoniami kościelnemi. Od téj chwili duchowni nie przestają zachęcać ludność do męztwa i oporu.

Słychać, że jenerał O'Donnel będzie mianowany jenerał kapitanem wyspy Kuby. — Ie go równie jak innych wychodzców październi

kowych, stronnictwo ayacuchos oskarżało o plany reakcyjne. Na usprawiedliwienie się przeciw temu zarzutowi; O'Donnell przesłał juncie w Valladolid oświadczenie, w którem między innemi mówi: »Konstytucya 1838 roku, konstytucyjny tron naszéj królowéj; i program gabinetu Lopez, który odznaczać będzie nową epokę pokoju i pojednania, są jedynemi życzeniami mojego serca. Oby wszyscy hiszpanie z taką szczerością jak ja rzucili zasłonę na wszystko co przeszło, oby wszystkie nazwiska stronnictw na zawsze znikły, i oby utworzyło się jedno wielkie, silne stronnictwo narodowe!»

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 18 do dnia 19 Sierpnia.

Karczewski Cyryak ob., Karczewska Bona ob. z Polski; — Lubomirski Xawery xiąże, Uhma Agnieszka ob., Gorczyński Adam ob., Rożańska Franciszka ob., Małkowska Petronella ob., z Galicyi; — Rogajiński Wincenty ob. Michniewicz Antoni, Popiel Karolina ob., z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Homicka Tekla ob., do Polski; — Weidlich Edward. Weidlich Franciszek ob., Dziewlikiewicz-Scholtz, Hennig, John Justus, Zimmermann, Schaubar, do Pruss.

Doniesienie Urzędowe.

Nro. 4520.

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU W SENACIE RZĄDZĄCYM

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W dopełnieniu postanowienia Senatu Rządzącego z d. 11 b. m. Ner. 4153 D. G. podaje do wiadomości tych wszystkich osób, które do interesować może, iż dzień 29 b. m. przeznaczonym został do odbycia licytacyi na sprzedaż 2000 centnarów cynku wagi berlińskiej, od ceny 35 zło. 10 gr. za każdy centnar tego artykułu wagi dopiero wymienionéj, na pierwsze wywołanie oznaczający się. ktokolwiek zatém jest wchęci zakupienia téj partyi cynku zechce w dniu wyżéj wyrażonym przed godziną 11 rannną, po zaopatrzeniu się w kwotę odpowiednią 1/10 części szacunku na *vadium* potrzebną przybyć do biór Wydziału Skarbowego, gdzie z uderzeniem namienionéj godziny rozpocznie się głośna licytacya odczytaniem jak zwykle warunków, które poprzednie będą mogły być w biórach Wydziału Skarbowego przejrzane, i w których najważniejsze znajdują się warunki, iż w dni 14 po licytacyi, jeśli protokół tejże licytacyi uzyska zatwierdzenie Senatu R. cynk zapłaconym a następnie odebranym w miejscach wytwarzania tegoż być winien.

Kraków d. 19 Sierpnia. 1843 r.

Senator Prezydujący
J. Księżarski.
Sekr. W. *Girtler*

Nro. 6815.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI W SENACIE RZĄDZĄCYM.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wskutku rozporządzenia Senatu Rządzącego z dnia 17 m. z. do N. 3647 wydanego, podaje do wiadomości publicznéj iż do muzyki milicyjnéj brakuje obecnie muzykusów do prim fagotu, do puzonu, do trąby maszynowéj, do pierwszego i drugiego klarynetu: życzący przeto otrzymać którą z tych posad ma się do komendanta milicyi w ciągu miesiąca jednego zgłosić gdzie po udowodnieniu uzdatnienia swego, zarazem o obowiązkach i wynagrodzeniu bliższą odbierze wiadomość.

Kraków d. 10 Sierpnia 1843 r.

Senator Prezydujący
Kopff.
Referendarz L. *Wolff.*

Nro 4468.

TRYBUNAŁ.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wzywa mających prawo do massy Maryanny Tarnowskiéj, składającéj się z obligów na łączną summę złp. 50.750 wystawionych, i w depozycie Sądowym znajdujących się, aby się po odbiór massy téj z stosownemi dowodami w przeciągu miesięcy trzech do Trybunału zgłosili, pod rygorem złożenia takowych na ich ryzyko w Archiwum Trybunału.

Kraków d. 8 Sierpnia 1843 r.

Sędzia Prezydujący.
J. Pareński.
(3r.) Sekr. *Lasocki*